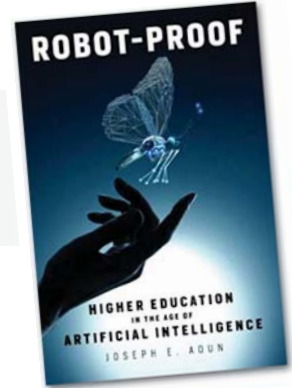

Robot-proof: Higher Education in the Age of Artificial Intelligence

Yazar: Joseph E. Aoun
Yayınevi: The MIT Press, Cambridge, MA, ABD
Basım yılı: 2017

Sayfa sayısı: xxii+188
Dili: İngilizce
ISBN: 978-0-262-03728-0

Robotların egemenliğinin özellikle iş yaşamında giderek arttığı yapay zekâ çağında yükseköğretimin maruz kaldığı tehditler ve fırsatlar, Joseph E. Aoun tarafından çarpıcı bir şekilde ele alınmaktadır. İçinde bulunduğumuz yapay zekâ çağında insanların devrimsel bir dönüşümle karşı karşıya kaldıkları iddiası kitabın ana tezlerinden birisidir. Söz konusu devrimin motorunu ise dijitalleşme ve robotlar oluşturmaktadır. İş uzmanları ise bilgisayarların kapasitesinin gittikçe artması neticesinde insanlara gereksinimin ciddi boyutlarda azalacağı hususunda derin bir endişe duymaktadırlar. Bu durumda yükseköğretimin insan kaynaklarını yetiştirme hususunda ciddi politika geliştirmesi gerektiği tezi üzerinde durulmaktadır.

Bu yapay zekâ çağında, yükseköğretim kurumları öncelikle müfredatlarını gözden geçirerek insanları, robotların egemen olduğu iş gücünde ayakta kalabilmeleri için yeni yeterliliklerle donatmak zorundadırlar. Bu kapsamda, Aoun insanların doğasını ve ilişkilerini inceleyen yeni bir disiplinin (*humanics*) çerçevesini çizmektedir. Söz konusu çerçevede insanların eşsiz özellikleri olan yaratıcılığın ve esnekliğin geliştirilmesi yatmaktadır. Bu çerçeve, iki boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyutta yeni okuryazarlıklar yer alırken ikinci boyutta bilişsel yeterlilikler vardır. Yeni okuryazarlıklar kapsamında bilgi okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı ve insan okuryazarlığı ele alınmaktadır. Bilgi okuryazarlığında insanların bilgiyi okuması, analiz etmesi ve kullanması söz konusudur. Teknoloji okuryazarlığı matematik bilgisini, kodlamayı ve temel mühendislik bilgilerini içermektedir. Son olarak, insan okuryazarlığı insanlara iletişim kurmaya, birbirleriyle etkileşime geçmeye olanak tanımaktadır. İkinci boyuttaki bilişsel yeterliliklerde eleştirel düşünme, sistemsel düşünme, girişimcilik ve kültürel beceri yer almaktadır. Eleştirel düşünmede fikirler ustalıkla analiz edilip verimli bir şekilde uygulanır. Sistemsel düşünmede bilginin sistemli bir şekilde farklı bağlamlarda kullanılması söz konusudur. Girişimci-

likte daha çok teknolojinin getirdiği yeni işlerde fırsatların oluşturulmasına odaklanılmaktadır. Son olarak, kültürel beceride farklı kültürlerdeki farklılıkların dikkate alınıp bu farklılıklara göre hareket edilmesi ele alınmaktadır.

Yeni okuryazarlıklara ve bilişsel yeterliliklere ek olarak kitapta, yaşamsal öğrenme modelinin önemi üzerinde detaylı bir şekilde durulmaktadır. Yaşamsal öğrenmede tüm dünya potansiyel bir sınıf, kütüphane veya laboratuvar olarak görülür. Bir başka ifadeyle, sınıfta öğrenilenler dünyadaki gerçek deneyimlere entegre edilir. Burada üniversite, özel sektör ve sanayi işbirliği çok önemlidir. Ayrıca, yaşam boyu öğrenme de ele alınan bir diğer kavramdır. Yapay zekâ çağında yaşam boyu öğrenme, insanlara ayakta kalabilmelerini öğreten önemli bir etkidir.

İnsan yeterlilikleri hususunda literatüre insan okuryazarlığı, girişimcilik ve kültürel beceri konularında yenilikler getirmesi kitabın güçlü yönleri arasındadır. Yaşamsal öğrenme modelinde özel sektörde işverenlerinin seslerine kulak verilmesi bir başka güçlü noktadır. Burada ele alınan çerçeve ve modelin, yükseköğretim üzerine çalışan araştırmacılara ve karar vericilere insanları, yeniçağın gerektirdiği yeterliliklere göre yetiştirme hususunda dikkate değer bir katkı sunması beklenmektedir. Diğer taraftan, Northeastern Üniversitesi Rektörü olan yazarın, üniversitesini çok fazla ön plana çıkarması okuyucuda bir miktar rahatsızlık oluşturabilmektedir. Ayrıca, kitapta ele alınan okuryazarlıklara ve bilişsel yeterliliklere ek olarak, insanları makinelerden ve robotlardan ayıran, yaşadığı topluma ve dünyaya sorumluluk duyup bunun bilincinde hareket etmesi gibi değerlere değinilmemiş olması bir eksiklik olarak durmaktadır.

Aydın Aslan

Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Konya
aydin.aslan@selcuk.edu.tr

ORCID ID: A. Aslan 0000-0001-6173-5367

Bu makalenin kullanım izni Creative Commons Attribution-NoCommercial-NoDerivs 3.0 Unported (CC BY-NC-ND3.0) lisansı aracılığıyla bedelsiz sunulmaktadır. / This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported (CC BY-NC-ND3.0) License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.